

Іван Ющук,
професор, заслужений діяч науки і техніки України
Історію треба пам'ятати

Олександр Довженко записав у “Щоденнику”: “Перечитав знову історію України. Боже, до чого вона сумна і безрадісна”.

Читаю книжку-дослідження Василя Василяшка “У пеклі голодоморів” (К.: Знання України, 2018), у якій відбито шматок тої ж сумної нашої історії, — і серце обливається кров'ю. У книжці йдеться не тільки про жахливі голодомори, влаштовані на нашій благодатній землі, а й про сповнені жаху стосунки з нашим східним сусідом протягом історії.

Не встигла Україна попросити в сусіда допомоги проти зажерливості польських магнатів, як той сусід сам заповзявся нищити Україну. Василь Василяшко цитує царського міністра з 1737 року: “Наша армія забрала в тутешніх людей все зерно і всю худобу. Тут не залишилося й такої кількості селян, щоб бодай собі посіяти... А треба ще стягнути з цих людей 30 тисяч мір борошна і сіна”. Через 50 років інший царський вельможа Григорій Потьомкін признається: “Наша армія забрала в тутешніх людей все зерно, худобу, харчі, одяг, взуття тощо”. Це про Україну.

Василь Василяшко доречно посилається на Володимира Вінниченка: “Вся історія відносин між Москвою та Україною протягом більше як 250 літ з моменту злуки цих двох держав є планомірне, безоглядне, безсоромне, нахабне нищення української нації всякими способами, вщерть до стертя всякого сліду її, щоб навіть імені її не лишилось”.

У російських засобах масової інформації ще й досі можна прочитати: “СССР — самая справедливая страна в мире”. На півдні України взимку 1922 року голодувало 8 млн. селян. Тим часом Москва “вилучила у селян з допомогою дислокованої в Україні мільйонної армії 71,5 млн пудів хліба”, — посилається Василь Василяшко на достовірні джерела. Голодом було вбито до 4 млн. українців.

Великого лиха, матеріального й морального, завдала Україні так звана колективізація — повернення села до феодалських порядків; вона й створила умови для проведення спланованого масового голодомору-геноциду 1932—1933 років. Голодом було вбито 7—10 млн. українців. “Причина смерті — українець”, — справедливо значилося в одному посмертному записі.

Потім ще був голодомор 1946—1947 років, спричинений, як пише Василь Василяшко, “не лише повоєнним неврожаєм, а й спланованою акцією відправлення тисяч тонн зерна з голодуючої України за кордон”. Загибло приблизно мільйон українців. Але тепер бодай був порятунок — незаколгосплена Західна Україна.

“Мій тато відносив у Прикарпаття дуже гарні й смачні яблука “щетини”, дивом збережені в 30-х роках срібні виделки й ложечки, бабусині коралі, якісь обручки, а приносив мішки кукурудзи чи кукурудзяного зерна”. Далі Василь Василяшко засвідчує: “Всі пам'ятають, як “західняки” щиро

приймали “старців Сталіна”, голодних зі Сходу — з Хмельницької, Вінницької, Черкаської, Київської, Харківської та інших областей, навіть з РРФСР, ділились з ними, як з братами та сестрами, хлібом та салом, овочами й гарячим борщем чи супом”. У народі ж бо справедливо кажуть: “Свій хоч не заплаче, то скривиться”.

Пограбування й голодомори — цього було замало, щоб тримати українців у постійному страхові. В країні панувала атмосфера терору: підозри, доноси, переслідування, арешти, заслання, розстріли. “За даними СБУ, — пише Василь Василяшко, — від 1927 до 1990 р. в Україні було заарештовано понад мільйон осіб, 545 тисяч були засуджені, щонайменше 140 тисяч розстріляно”. Розстрілювали насамперед інтелігенцію, творчі сили нації. В Україні в освіті, в культурі, у виробництві, в побуті все тугіше закручувалися гайки зросійщення — теж один із засобів нищення української нації.

Василь Василяшко не міг обминути й свого подільського села Куражина, що над Дністром: “У Куражині в 1932—1933 роках, за неповними даними, загинуло 108 осіб. Якщо додати ще з півсотні репресованих, серед яких є й розстріляні, додати втікачів з України, то в нас у 30-х роках майже удвічі більше загинуло, ніж у Другу світову. У Другу світову загинуло 88 осіб”. І так по всій підмосковній Україні, у кожному селі. Села ж були українські.

Дехто дивується: звідки така ненависть, як це можна було — нищити своїх людей? Адже московити, росіяни — ”братній народ”. У тім-то й річ, що московити не “братній народ” і нищили вони не своїх людей, як і тепер, у цій гібридній війні, вони так само намагаються знищити нас. Варто зробити лише побіжний екскурс в історію, щоб переконатись у цьому.

В Україні довго пам’ятали, як у першій половині XIII століття на наші землі насунула монголо-татарська орда кочовиків з азійських степів. 1240 року монголо-татари захопили Київ і знищили нашу державу.

Які вони були, ті кочовики? Китайський автор Чжао-Хун тоді писав про них: “Проламавши міську стіну, татари вбивають усіх без розбору — старих і малих, гарних і поганих, бідних і багатих, тих, хто обороняється і хто не обороняється, як правило, без пощади”. У нашому літописі записано: “Здобули Київ татари і святу Софію розграбували, і монастирі всі, й ікони, й хрести, і все узолоччя церковне взяли, а людей від малого до великого усіх убили мечем”.

Після битви на Синіх Водах 1362 року монголо-татари були відкинуті за межі України. Проте на сході монголо-татари на той час вкоренилися міцно. Вони повністю оволоділи тут містами й селами. Адже, як стверджують історики, “безжальні кочовики винищували тисячі людей, залишаючи часом серед живих лише ремісників і міцних молодих людей, яких перетворювали на рабів”.

Окремими улусами (князівствами) керували поставлені великим ханом баскаки зі своїми почтами й загонами. Їхні сім’ї розросталися. Монголо-

татари, досі язичники, приймали християнство як релігію й прибирали собі християнські імена Іван, Петро, Василь; будували православні церкви, монастирі. Собор у Москві був збудований 1272 року ханом Чилаукуном з дозволу великого хана Золотої Орди Менгу-Тимура. Митрополит Кірілл жив при ханському дворі. Тутешні руські князі й бояри, які лишилися, родичалися з монголо-татарами, переймали їхні звичаї й нориви.

Разом з християнством монголо-татари прийняли й церковнослов'янську мову. Що їхня російська мова не творилася протягом століть, як це є в природі, а була запозичена, свідчать часті в ній такі нелогічні ряди, як *лекарство — врач — больница; глаз — очевидно; острый — наострить; солод — сладкий; давайте будем делать* — українською: *робимо*. Про родовід московитів свідчать поширені серед них прізвища Ахматов, Булгаков, Карамзін, Каратигін, Караулов, Куракін, Мансуров, Сабуров, Тализін, Тараканов, Тинянов, Тімірязєв, Тургенєв, Шукшин, Урусов, Юсупов і подібні — явно тюркського походження.

І основне — колективна психологія. Наші предки були хліборобами, хлібороби ж міцно прив'язані до засіяної ними землі в очікуванні врожаю, до виплеканого ними садка коло хати. А предки східних сусідів — кочовики, які, витолочивши угіддя в одному місці, шукають нових дармових пасовищ в іншому. Грабунки — їхнє ремесло. Звідси й їхня манія про світове панування, про всесвітню імперію, про “третій Рим” і чорна ненависть до будь-чийої незалежності.

Про нелюдськість нащадків монголо-татар свідчить історія. За повідомленням російської повісті про розгром і пограбування московитами в 1570 році незалежного слов'янського Новгорода, Іван III, московський князь, велів обливати новгородців запальною сумішшю і потім, обгорілих і ще живих, скидати у Волхов; інших перед утопленням волочили за саньми. Священики й ченці після різних знущань були забиті дубинами і скинуті туди ж. Сучасники повідомляють, що Волхов був заповнений трупами. Новгородський літописець розповідає, що були дні, коли число вбитих досягало півтори тисячі; дні, коли вбивали 500—600 осіб, вважалися щасливими. Ніби християни мордували таки християн, ніби слов'яни мордували таки слов'ян.

На раді в Переяславі 1654 року Україна необачно, хоч і вимушено піддалася наступникові ординських ханів — російському цареві, таким чином на 300 років знову впустила на свою землю монголо-татар. 2 листопада 1708 року московити, зрадою захопивши Батурина — резиденцію українського гетьмана, стали безжально вбивати людей. Московська орда не зглянулася ані над жінками, ані над дітьми. Оборонців розп'яли на хрестах. Було винищено все населення міста — близько 15 тисяч людей, місто розграбовано й спалено разом із церквами. Паризька “Газет де франс” писала тоді: “Усі мешканці Батурина без огляду на вік і стать вирізані, як велять нелюдські звичаї московитів. Ціла Україна купається в крові”.

І ближче до нашого часу — у минулому столітті. 1918 року Українська Центральна Рада в IV Універсалі відзначала: “Петроградське правительство народних комісарів... насилає на наші землі своє військо, красногвардійців-більшевиків, які грабують хліб у наших селян і без всякої плати вивозять його в Росію, не жаліючи навіть зерна, наготовленого на засів, вбивають неповинних людей і сіють скрізь безладдя, злодіяцтво, безчинство”.

У 1921—1922 роках нащадки монголо-татар після поразки національно-визвольної боротьби українців знову ринули в Україну. І відразу виявився, за влучним висловом Василя Василяшка, “хапальний інстинкт Орди”: почалося з пограбування українських селян — так званих куркулів і некуркулів.

І в цьому історичному ряду продумане винищення нашого народу голодомором у 1932—1933 роках. Тож якого сусіда з нелюдськими звичаями ми маємо на сході?

Треба забути про “старшого брата” і “братній народ”. Це підступний міф. Наші східні сусіди — це ті самі, що в першій половині XIII століття були ввірвалися в Русь-Україну, — монголо-татари, тепер зі слов’янською домішкою та угро-фінським компонентом і з центральним осідком у Москві.

Василь Василяшко, докладно розкривши наші стосунки зі східним сусідом протягом століть, робить єдино прийнятний для нас, українців, висновок: “Протистояти злу голодоморів і репресій може тільки економічно сильна і непоборна у військовому відношенні держава, з вільним і згуртованим народом”. Додам лише: якщо ми усунемо від керівництва українською державою на всіх рівнях засланих і залишених нам у спадок російською імперією провідників монголо-татарських зазіхань. У них є своя держава, у нас — своя.

Насичена неспростовними фактами, книжка Василя Василяшка “У пеклі Голодоморів” — це спонука для роздумів і ще один обвинувальний документ нелюдському тоталітарному режимові і застереження перед небезпеками, якими загрожує нам і світові наш східний сусід. Історію треба пам’ятати.

Слово Просвіти, 14-20 лютого 2019 року